

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 lutego 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jacek Błaszczyk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Andrzej Stępka

SSN Marek Pietruszyński

Protokolant Łukasz Biernacki

w sprawie **K. P.**

skazanego z art. 281 k.k. w zw. z art. 283 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w dniu 20 lutego 2024 r.

kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego, na korzyść skazanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Białymstoku

z dnia 16 sierpnia 2023 r., sygn. akt III K 564/23,

1. uchyla zaskarżony wyrok i na podstawie art. 17 § 1 pkt 5 k.p.k.

w zw. z art. 537 § 2 k.p.k. umarza postępowanie;

2. kosztami procesu w sprawie obciąża Skarb Państwa.

[PGW]

Marek Pietruszyński

Jacek Błaszczyk

Andrzej Stępka

UZASADNIENIE

K.P. został oskarżony o to, że: w dniu 1 lutego 2023 r. w B., bezpośrednio po dokonaniu ze sklepu B. przy ulicy [...] kradzieży artykułów w postaci 1 butelki alkoholu marki J. wartości 114.99 zł. 1 butelki Whisky B. wartości 109,00 zł i innych artykułów spożywczych o łącznej wartości 240,96 zł, na szkodę J. S.A. w celu utrzymania się w posiadaniu zabranych rzeczy użył gróźb karalnych uszkodzenia ciała oraz przemocy fizycznej w postaci przepychania, uderzania pięściami po głowie i całym ciele wobec ochroniarza K.T., przy czym czyn ten stanowił przypadek mniejszej wagi, a czynu tego dopuścił się w ciągu 5 lat po odbyciu co najmniej 6 miesięcy kary pozbawienia wolności orzeczonej za umyślne przestępstwo podobne, tj. o czyn z art. 281 k.k. w zw. z art. 283 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.

Sąd Rejonowy w Białymstoku wyznaczając zarządzeniem z dnia 22 maja 2023 r. termin rozprawy głównej, zarządził zawiadomienie oskarżonego K.P. o terminie rozprawy (k. 88).

Zawiadomienie oskarżonego o terminie rozprawy wraz z odpisem aktu oskarżenia zostało zwrócone do Sądu Rejonowego w Białymstoku - po podwójnym awizowaniu - jako niepodjęte w terminie, w dniu 16 czerwca 2023 r. (k. 94 - 95). Kolejne zawiadomienie o terminie rozprawy - po podwójnym awizowaniu - zostało zwrócone do Sądu Rejonowego w Białymstoku jako niepodjęte w terminie, w dniu 5 lipca 2023 r. (k. 98 - 99).

Na rozprawę przed Sądem Rejonowym w Białymstoku w dniu 16 sierpnia 2023 r. oskarżony nie stawił się. Sąd Rejonowy postanowił prowadzić rozprawę pod nieobecność oskarżonego uznając prawidłowość zawiadomienia go o terminie czynności procesowej. Sąd Rejonowy na podstawie art. 389 § 1 k.p.k. w zw. z art. 394 § 2 k.p.k. uznał za ujawniony w całości bez odczytywania protokołów przesłuchania oskarżonego w charakterze podejrzanego, przeprowadził postępowanie dowodowe, a następnie zamknął przewód sądowy i ogłosił wyrok (k. 100 - 101).

Sąd Rejonowy w Białymstoku wyrokiem z dnia 16 sierpnia 2023 r., sygn. akt III K 564/23:

1. oskarżonego K.P. uznał za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu i za czyn ten na podstawie art. 281 k.k. w zw. z art. 283 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.

- wymierzył mu karę 1 roku pozbawienia wolności;
2. na podstawie art. 63 § 1 k.k. na poczet orzeczonej wobec oskarżonego kary pozbawienia wolności zaliczył okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie, tj. od dnia 1 lutego 2023 r. godz. 13.00 do 3 lutego 2023 r. godz. 11.30, przyjmując z zaokrągleniem w górę do pełnego dnia, że jeden dzień pozbawienia wolności w sprawie jest równy jednemu dniowi kary pozbawienia wolności;
 3. zwolnił oskarżonego od ponoszenia opłaty i pozostałych kosztów sądowych w sprawie i obciążył nimi Skarb Państwa.

Wyrok nie został zaskarżony przez żadną ze stron postępowania i uprawomocnił się z dniem 24 sierpnia 2023 r.

W dniu 29 sierpnia 2023 r. wyrok Sądu Rejonowego w Białymstoku z dnia 16 sierpnia 2023 r. o sygn. akt III K 564/23 został skierowany do wykonania (k. 105).

W dniu 6 września 2023 r. do Sądu Rejonowego w Białymstoku wpłynęło zaświadczenie systemu PESEL2-SAD, z którego wynika, iż oskarżony K.P. zmarł w dniu 25 maja 2023 r. (k. 119 -120).

Kasację od orzeczenia Sądu Rejonowego w Białymstoku wniósł Prokurator Generalny zarzucając rażące naruszenie przepisu prawa procesowego, a mianowicie art. 17 § 1 pkt 5 k.p.k., polegające na przeprowadzeniu postępowania i wydaniu wobec K.P. wyroku skazującego, podczas gdy oskarżony ten zmarł przed jego wydaniem, tj. w dniu 25 maja 2023 r., co stanowi bezwzględną przyczynę uchylenia orzeczenia, określoną w przepisie art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. (odpis aktu zgonu załączono do nadzwyczajnego środka zaskarżenia).

W oparciu o tak sformułowany zarzut skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i umorzenie postępowania na podstawie przepisu art. 17 § 1 pkt 5 k.p.k.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja jest oczywiście zasadna, co uzasadnia rozpoznanie jej w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

Postępowanie sądowe w sprawie toczyło się pod nieobecność oskarżonego, który nie odbierał awizowanych przesyłek. Dopiero po wydaniu wyroku w sprawie i

skierowaniu orzeczenia wpłynęło zaświadczenie z którego wynika, że oskarżony zmarł w dniu 25 maja 2023 r. Oznacza to, że w dniu wyrokowania, tj. w dniu 16 sierpnia 2023 r. istniała przeszkoda procesowa, przewidziana w art. 17 § 1 pkt 5 k.p.k., uniemożliwiająca prowadzenie postępowania. W konsekwencji jej wystąpienia wydany wyrok, choć sąd nie wiedział o śmierci oskarżonego, został dotknięty bezwzględną przyczyną odwoławczą z art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. Śmierć oskarżonego ma charakter obiektywny i fakt, że Sąd procedujący nie miał informacji o zgonie nie stoi na przeszkodzie uwzględnienia kasacji wniesionej na korzyść skazanego (art. 529 k.p.k.). Przepis art. 17 § 1 pkt. 5 k.p.k. jest jednoznaczny i bezwzględny w treści i powinien być uwzględniony w każdej fazie procesu karnego – por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 czerwca 2013 r., III KK 147/13.

W powyższym stanie rzeczy konieczne stało się wyeliminowanie wadliwego orzeczenia z obrotu prawnego przez jego uchylenie. W następstwie śmierci oskarżonego postępowanie karne należało umorzyć na podstawie art. 17 § 1 pkt 5 k.p.k. w zw. z art. 537 § 2 k.p.k. i obciążyć Skarb Państwa kosztami procesu w sprawie.

[a!]